

HRVATSKI SABOR

P.Z. br. 451/1

**Klub zastupnika
Stranke rada i solidarnosti,
Reformista i nezavisnih zastupnika**

Zagreb, 11. prosinca 2018. godine

**PREDSJENIK HRVATSKOGA SABORA
g. Gordan Jandroković**

PREDMET: Amandman na Konačni prijedlog zakona o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu, P.Z. br. 451

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (NN br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora (NN br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), Klub zastupnika Stranke rada i solidarnosti, Reformista i nezavisnih zastupnika na Konačni prijedlog zakona o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu, P.Z. br. 451, podnosi sljedeći:

AMANDMAN I

Članak 3. mijenja se i glasi:

„(1) Udžbenik je obvezni obrazovni materijal u svim predmetima, izuzev predmeta tjelesne i zdravstvene kulture, koji služi kao cjelovit izvor za ostvarivanje svih odgojno-obrazovnih ishoda utvrđenih predmetnim kurikulumom kao i očekivanja međupredmetnih tema za pojedini razred i predmet. Sadržaj i struktura udžbenika mora omogućavati učenicima samostalno učenje i stjecanje različitih razina i vrsta kompetencija, kao i vrednovanje usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda i očekivanja međupredmetnih tema.

(2) Udžbenik može biti tiskani i/ili elektronički, a može se sastojati od tiskanog i elektroničnog dijela. Tiskani oblik udžbenika oblikovan je na način da ne zahtijeva upisivanje rješenja ili odgovara na pitanja i predviđen je za višegodišnje korištenje.

(3) Elektronički udžbenik ili elektronički dio udžbenika mora sadržavati barem jednu od sljedećih triju značajki: dinamičko predočavanje, simulacija (virtualni pokus) i interakcija (na relacijama učenik – sadržaj, učenik – nastavnik i/ili učenik – učenik).

(4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, tiskani udžbenik može biti radnog karaktera, odnosno oblikovan na način da omogućuje upisivanje rješenja ili odgovora u razrednoj nastavi osnovne škole, i to samo za razrede i predmete utvrđene pravilnikom iz stavka 5. ovoga članka te za

strane jezike u svim razredima osnovne i srednje škole. Udžbenici prilagođeni za učenike s teškoćama također mogu biti radnog karaktera.

(5) Znanstveni, pedagoški, psihološki, didaktičko-metodički, etički, jezični, likovno-grafički i tehnički zahtjevi za izradu udžbenika, kao i oblik udžbenika za pojedini predmet, razred i razinu obrazovanja, predstavljaju udžbenički standard, a utvrđuju se pravilnikom kojeg donosi ministar nadležan za obrazovanje (u daljnjem tekstu: ministar).“

Obrazloženje:

Amandmanom predloženim člankom 3. u odnosu na Konačni prijedlog zakona u stavku 1. brišu se riječi „predmeta s pretežno odgojnom komponentom“ i dodaju riječi „predmeta tjelesne i zdravstvene kulture“. Stavak 2. istog članka iz Konačnog prijedloga zakona briše se, s time da stavak 3. postaje stavak 2., a dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3. prijedloga iz kojega se brišu riječi „Radi tehničkog i metodičkog unaprjeđivanja, elektronički udžbenik ili elektronički dio udžbenika može se izmijeniti bez procedure propisane ovim Zakonom po završetku svake nastavne godine u kojoj je udžbenik u upotrebi, a prije početka nove školske godine.“ Dosadašnji stavak 5. postaje stavak 4., a stavak 6. Konačnog prijedloga zakona istog članka postaje stavak 5. u kojem se po prijedlogu amandmana brišu riječi „Pravilnikom se utvrđuje i korištenje udžbenika za predmete s pretežno odgojnom komponentom.“

Predložene izmjene potrebne su s obzirom na prirodu i način odvijanja nastave konkretnih predmeta. Gotovo je nemoguće zamisliti odvijanje nastave likovne, glazbene i tehničke kulture bez postojanja konkretnih udžbenika kojima se ostvaruje teorijska razina i zorno predočuje sadržaj istih (npr. reprodukcije, crteži, fotografije i sl.). Ukoliko udžbenik nije obvezni obrazovni materijal i za te predmete upitno je kako će se odvijati nastava istih, odnosno na temelju kojih materijala i tko bi iste izradio.

Time se dodatno naglašava nepostojanje opravdane osnove za izlučivanjem odgojnih predmeta na takav način. Ovakav odnos prema odgojnim predmetima je nedopustiv. Škola stvara cjelovito biće i odgojni predmeti (s obzirom na već smanjenu satnicu) ne smiju biti dodatno degradirani.

Degradacijom se šalje poruka da odgojni predmeti nisu važni ili da su manje važni, a upravo odgoj postaje najveći problem u našim školama. O tome svjedoči najnoviji slučaj u Čakovcu gdje je javnost jedinstvena da najvjerojatnije nije slučaj o problemima u pedagoškom radu, nego u odgoju koji je donesen od negdje drugdje. Nasilje u školama je činjenica od koje ni Ministarstvo ne bi smjelo zatvarati oči i dovoditi u pitanje status učitelja i nastavnika, stoga bi u tome smislu trebalo i predložiti izmjene u kaznenom zakonodavstvu i dati im status službene osobe.

Izmjena elektroničkog udžbenika ili njegovoga dijela nije opravdana niti prihvatljiva. Zakonom je precizno utvrđena procedura mogućih izmjena i ne postoji prostora za drugačije postupanje s izmjenama ovih udžbenika. Naprotiv, na ovaj način se otvara mogućnost određenih manipulacija, čak otvorenih pogodovanja, tvorcima elektroničkih udžbenika koji bi na ovaj način iste mogli mijenjati bez propisane procedure po završetku svake nastavne godine. Takvo je postupanje dijametralno suprotno postupanju koje Zakon određuje za tiskane udžbenike i njihovu izmjenu i korištenje.

AMANDMAN II

U članku 4. stavak 2. i 3. brišu se, te članak 4. glasi:

„(1) Najveća dopuštena cijena udžbenika u osnovnoj školi računa se prema sljedećoj formuli:

$(\text{satnica predmeta} / \text{ukupna satnica}) * f * M$

pri čemu je:

F – faktor koji za 1. – 4. razred osnovne škole iznosi 0,1, za 5. i 6. razred iznosi 0,14, za 7. i 8. razred iznosi 0,155.

M – medijalna neto plaća u Republici Hrvatskoj prema zadnjem izvješću Državnog zavoda za statistiku objavljenom do datuma objave javnog poziva.

(2) Najveća dopuštena masa udžbenika u osnovnoj školi računa se prema sljedećoj formuli:

$(\text{satnica predmeta} / \text{ukupna satnica}) * m$

pri čemu je:

m – najveća dopuštena masa svih obveznih udžbenika, koja za 1. – 4. razred osnovne škole iznosi 3 kg, za 5. i 6. razred 5 kg, za 7. i 8. razred 6 kg.

(3) Ukupna satnica u formulama iz stavaka 1. i 2. ovoga članka odnosi se na ukupnu satnicu obveznih predmeta u pojedinom razredu osnovne škole.

(4) Najveća dopuštena cijena i masa udžbenika iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne odnosi se na udžbenike prilagođene za učenike s poteškoćama.

(5) Najveća dopuštena masa udžbenika iz stavka 2. ovoga članka ne odnosi se na udžbenike za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina uvezene iz države matičnog naroda.“

Obrazloženje:

Sukladno komponentama elektroničkog udžbenika, odnosno udžbenika koji se sastoji od tiskanog i elektroničkog dijela udio elektroničkog dijela utvrđuje sam izdavač istog u sklopu kumulativne cijene istog. Nema razumljive osnove za slučaj da navedeno čini ministar pravilnikom.

AMANDMAN III

Članak 14. mijenja se i glasi:

„(1) Sredstva za nabavu udžbenika za učenike osnovnih škola osiguravaju se u državnom proračunu.

(2) Vlada Republike Hrvatske može sukladno raspoloživim financijskim sredstvima, za svaku školsku godinu odlučiti o financiranju nabave udžbenika za učenike srednjih škola.

(3) Vlada Republike Hrvatske može, sukladno raspoloživim financijskim sredstvima, za svaku školsku godinu odlučiti o financiranju nabave drugih obrazovnih materijala za učenike osnovnih i srednjih škola.“

Obrazloženje:

Sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine 87/08., 86/09., 92/10., 105/10.-ispr., 90/11., 5/12.,16/12., 86/12., 126/12.-pročišćeni tekst, 94/13., 152/14., 7/17. i 68/18.), osnovno obrazovanje je obavezno za sve učenike u Republici Hrvatskoj te isto treba biti i dostupno pod jednakim uvjetima svima. Stjecanje osnovnog obrazovanja treba biti temelj za vertikalnu i horizontalnu prohodnost u sustavu odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Srednjoškolsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj nije obavezno, ali ga svakako treba poticati kako bi mladi ljudi, na pragu odrastanja, dobili najbolje temelje i šansu za učenje, rast i razvoj u cjelovite, uspješne i dobre ljude, dakle one koji će jednoga dana postati odgovorni i ravnopravni članovi naše zajednice. Zakonom je propisano i da se odgoj i obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi trebaju temeljiti na jednakosti obrazovnih šansi za sve učenike prema njihovim sposobnostima. Nadalje, Ustavom Republike Hrvatske zajamčeno je da su sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske. Svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.

Dosadašnji stavak 2. briše se jer predviđa sufinanciranje samo drugih obrazovnih materijala u elektroničkom obliku, a to je samo po sebi opetovano neprimjereno pogodovanje. Upravo stoga, nužno je predložiti da Vlada Republike Hrvatske može odlučiti o financiranju nabave drugih obrazovnih materijala iz članak 16. stavka 1. ovog Konačnog prijedloga zakona i to kako za učenike osnovnih, tako i za učenike srednjih škola.

PREDSJEDNIK KLUBA:

Robert Jankovics